

Kik vagyunk? Mit csinálunk? Hogyan dolgozunk?

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

„Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közősek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.”

2. cikk, Európai Unióról szóló szerződés

Előszó

Az alapvető jogok minimumszabályokat határoznak meg arra vonatkozóan, hogy mindenki méltó bánásmódban részesüljön. Legyen szó akár az életkorunk, fogyatékoságunk vagy etnikai hátterünk miatti megkülönböztetésmentességről, személyes adataink védelméhez vagy az igazságszolgáltatáshoz való jogról, ezeket támogatni és védeni kell.

Az uniós tagállamokban az alapvető jogok védelme jelentős múltra tekint vissza: ezek az értékek adják az Unió alapját, és az Unió elkötelezte magát az Európai Unió Alapjogi Chartájában kinyilatkoztatott jogok biztosítása mellett. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségét (FRA) – független szervként – e célkitűzés támogatására hozták létre.

Ezen örökség ellenére azonban még mindig számos olyan kihívással szembesülünk, amelyek megakadályozzák az alapvető jogok gyakorlatba való teljes átültetését. A FRA az EU területén végzett adatgyűjtéssel és elemzéssel segíti az Európai Unió intézményeit és tagállamait e kihívások felismerésében és kezelésében. Ügynökségünk az uniós intézményekkel, tagállamokkal és egyéb nemzetközi, európai és nemzeti szervezetekkel együttműködve kiemelkedő szerepet játszik abban, hogy az alapvető jogok az Európai Unió valamennyi lakója számára biztosítva legyenek.

Morten Kjærum
igazgató

Ilze Brands Kehris
igazgatótanácsának elnöke

Kik vagyunk?

Az Európai Unió által 2007-ben létrehozott FRA küldetése, hogy az alapvető jogok területén független és bizonyítékokon alapuló tanácsadást nyújtson. Az FRA az Európai Unió szakosított ügynökségeinek egyikeként azt a feladatot kapta, hogy több témakörben szakvéleménnyel lássa el az uniós és tagállami intézményeket. Az ügynökség finanszírozása uniós költségvetésből történik.

Az FRA 90 alkalmazottja között jogi szakértők, társadalomtudósok és politológusok, statisztikusok mellett kommunikációs és a hálózatépítésben jártas szakemberek egyaránt megtalálhatók.

Munkájukat a FRA igazgatótanácsa irányítja, amelynek feladata az ügynökségi tevékenységek prioritásainak meghatározása, a költségvetés jóváhagyása és az ügynökség munkájának felügyelete. Az igazgatótanács tagállamonként egy független szakértőből, az Európai Bizottság két képviselőjéből és az Európa Tanács egy független szakértőjéből áll.

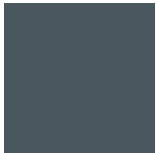

Alapvető jogok

Az Európai Unió Alapjogi Chartája az Unió alkotmányának alapvető jogokról szóló része, és mint ilyen, az uniós intézmények és a tagállamok által az uniós jogszabályok és szakpolitikák kidolgozása és végrehajtása során tiszteletben tartandó jogokat tartalmazza. A jogilag kötelező erejű Charta az elsődleges hivatkozási alap a FRA számára az alapvető jogok tiszteletben tartásának biztosítására vonatkozó, tényeken alapuló tanácsadás során.

A Chartában a jogok hat címre vannak felosztva:

MÉLTÓSÁG

például: a megalázó bánásmód tilalma

SZOLIDARITÁS

például: jog az egészségügyi ellátáshoz és orvosi ellátáshoz való hozzáféréshez

SZABADSÁGOK

például: a személyes adatok védelme

A POLGÁROK JOGAI

például: választójog a lakóhely szerinti helyhatósági választásokon

EGYENLŐSÉG

például: a megkülönböztetés-mentességhez való jog

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

például: a tisztességes eljáráshoz való jog

Mit csinálunk?

A FRA az alapvető jogokkal kapcsolatban független, tényeken alapuló tanácsokkal látja el az uniós intézményeket és tagállamokat. Célja, hogy szerepet vállaljon abban, hogy az alapvető jogokat Uniós-szerte maradéktalanul tiszteletben tartsák.

A FRA ennek érdekében a következő fő feladatokat látja el:

- információ- és adatgyűjtés és -elemzés;
- támogatás és szakértelem biztosítása;
- kommunikáció és tájékoztatás a jogokról.

A FRA feladatait az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének létrehozásáról szóló 168/2007/EK tanácsi rendelet ismerteti.

A FRA partnereivel konzultálva és együttműködve végzi feladatait.

Ezáltal az ügynökség:

- úgy határozhatja meg tevékenységi területeit, hogy kutatómunkáját az alapvető jogok terén mutatkozó konkrét hiányosságok és szükségletek vezéreljék;
- szakértelmet biztosíthat, koordinálhatja a különböző területeken zajló kutatásokat, és tanácsokkal láthatja el az Uniót és tagállamait, miáltal szinergiákat tud kialakítani, forrásait maximálisan ki tudja aknázni, és az alapvető jogok védelmének előmozdításáról alkotott egyértelmű véleményein keresztül támogatja a többi szervezet;
- gondoskodhat arról, hogy tanácsai és kutatási eredményei eljussanak a megfelelő kormányzati és uniós intézményi szinten tevékenykedő politikusokhoz.

A FRA különösen szoros kapcsolatot tart fenn:

- az Európai Bizottsággal, az Európai Parlamenttel és az Európai Unió Tanácsával;
- más nemzetközi szervezetekkel, pl. az Európa Tanáccsal, az Egyesült Nemzetekkel és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezettel (EBESZ);
- kormányokkal, civil társadalmi szervezetekkel, tudományos intézményekkel, esélyegyenlőségi szervezetekkel és a nemzeti emberi jogi szervezetekkel.

Az esélyegyenlőségi, illetve a nemzeti emberi jogi szervezetek olyan nemzeti szervek, amelyek az adott országban az alapvető jogok védelmével foglalkoznak. Ez jelentheti kutatások elvégzését, a tudatosság növelését vagy az áldozatoknak történő tanácsadást jogaikkal kapcsolatosan.

A tagállamokkal folytatott szoros együttműködés garantálásának érdekében azok mindegyike nemzeti összekötő tisztviselőt nevez ki. A folyamatos eszmecsere és a rendszeres találkozók nyomán egy olyan szoros munkakapcsolat alakulhatott ki, amely biztosítja a folyamatos információcserét, valamint a nemzeti szükségletek felismerését és kezelését.

Az Alapjogi Platform (FRP) több mint 300, az Unió különböző területein az alapvető jogok terén tevékenykedő civil társadalmi szervezetet fog össze. Ezek a civil szervezetek javaslatokat tesznek a FRA éves munkaprogramjával és éves jelentésével kapcsolatban.

A 47 tagállamból álló Európa Tanács szervei közé tartozik az Emberi Jogok Európai Bírósága, amely az emberi jogok európai egyezményével kapcsolatos ügyeket tárgyalja.

A FRA-t különleges kapcsolat fűzi a strasbourggi székhelyű Európa Tanácshoz. Egymás munkáját kiegészítve az ügynökség tevékenységeit – különösen az éves munkaprogram és a civil társadalommal való együttműködés terén – összehangolja az Európa Tanács tevékenységeivel.

Az ügynökség Alapjogi Platformján (*Fundamental Rights Platform, FRP*) keresztül több száz civil társadalmi szervezettel folytat rendszeres konzultációt. E szervezetek segítségével az FRA szakértői EU-szerte eredménnyel térképezhetik fel a hétköznapi életben ténylegesen felmerülő problémákat.

Feladatok

Az uniós intézmények öt éves időszakra nézve indítványozzák és fogadják el az ügynökség munkájának tematikus területeit.

A FRA főként a megkülönböztetés, az igazságszolgáltatáshoz való jog, a rasszizmus és idegengyűlölet, az adatvédelem, a bűncselekmények áldozatainak jogai és a gyermekek jogai terén fejti ki tevékenységét.

A FRA létrehozásának célja az volt, hogy az uniós jogszabályok és szakpolitikák végrehajtása során tanácsokkal lássa el az Uniót és a tagállamokat. Ez azt jelenti, hogy a FRA csak olyan ügyekben fejthet ki tevékenységet, amelyek uniós hatáskörbe esnek.

Noha a FRA magánszemélyeknek is nyújt tájékoztatást arról, hogyan és hol érvényesíthetik jogaikat, egyéni panaszokkal kapcsolatban nem vizsgálódhat, és nem hozhat döntést. Az ügynökség megbízatásának megfelelően mindössze annyit tehet, hogy a hozzá fordulókat azokhoz a megfelelő nemzeti, európai vagy nemzetközi fórumokhoz irányítja, ahol segítséget kérhetnek.

„Uniós hatáskörrel” akkor beszélhetünk, ha egy bizonyos politikai területen az Uniónak jogi felhatalmazása van intézkedéseket hozni.

Hogyan dolgozunk?

Kutatás és adatgyűjtés

A FRA feladata, hogy „objektív, megbízható és összehasonlítható” információkat és adatokat gyűjtsön. Nem az egyes tagállamokat felügyeli vagy értékeli, hanem meghatározott témákban végez kutatásokat Unió-szerte.

Mivel a kutatómunka valamennyi – vagy legalábbis sok – tagállamra kiterjed, az eredményeket összehasonlítva az egyes alapvető jogokkal kapcsolatos jelenlegi kihívások és ígéretes gyakorlatok az egész Unióra vonatkozóan feltérképezhetők.

Az FRA kutatásai során általában egy konkrét alapjogi témára összpontosítva vizsgálódik az Unió egész területén. Jó példa erre a „Homofóbia, transzfóbia és szexuális irányultságon és a nemi identitáson alapuló megkülönböztetés az uniós tagállamokban” (*Homophobia, transphobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity in the EU Member States*) című 2010-es jelentés.

Az ügynökség gyakran gyűjt információkat és készít jogi értékelést arról, hogyan biztosítják a **tagállamok jogszabályi keretei az alapvető jogok védelmét**.

Az ügynökség információforrásai között jogalkotási aktusok, bírósági ítéletek és tudományos munkák egyaránt szerepelnek. Ilyen például „Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés Európában: a kihívások és lehetőségek áttekintése” (*Access to justice in Europe: an overview of challenges and opportunities*) című, 2011-ben megjelent kiadvány.

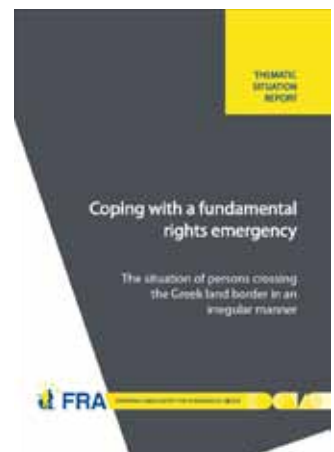
Kutatási módszertan alatt az információ- és adatgyűjtés, illetve elemzés módszereit értjük. A FRA úgy alakította ki kutatási módszereit, hogy az adatgyűjtés a lehető legpontosabb és legmegbízhatóbb legyen.

A FRA a jogi értékelést, illetve az érintettek mindennapi tapasztalataival kapcsolatos adatokat ötvözve alapos áttekintést tud nyújtani az adott helyzetről. Az írásztalnál végzett kutatómunkát a terepmunka és a helyszíni társadalmi kutatás egészíti ki, amelyek során az FRA munkatársai felméréseket végeznek, interjúkat készítenek vagy elemzik a meglévő adatokat.

Például az Európai Unió kisebbségekkel és megkülönböztetéssel kapcsolatos felméréseinek (EU-MIDIS) keretében 23 500, bevándorló háttérű és etnikai kisebbségi csoportokhoz tartozó személyt kérdeztek meg a 27 tagállamban. Az eredmények alapján az ügynökség hasznos és releváns mutatókhoz (például: a megkülönböztetés vagy a faji alapú bűncselekmények szenvedő alanyainak aránya) jutott a megkülönböztetéssel kapcsolatban. Ennek alapján pedig kimutatható, hogy a tagállamokban a különböző kisebbségeket milyen mértékű megkülönböztetés éri.

Az ügynökség – ha megbízása kiterjed az adott helyzetre, és ha az hatással van az Unióra – olykor **jelentést készíthet** egy bizonyos tagállamban kialakult **sürgős alapjogi helyzetről**, ilyen például az „Egy alapjogokat érintő vészhelyzet kezelése – A Görögország területére irreguláris módon érkező határátlépők helyzete. Tematikus helyzetjelentés” (*Coping with a fundamental rights emergency – The situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner. Thematic Situation Report*) című, 2011-ben megjelent kiadvány.

Az adott projekthez ugyan az ügynökség szakértői választják ki a megfelelő módszertant, a tényleges adat- és információgyűjtés azonban többnyire az érintett ország szintjén történik, a FRA külsős szakértői által. E külsős kutatási szakértőket objektív és alapos eljárás során választják ki.

A tudományos bizottság 11 magasan képzett, az Unió különböző részeiből származó független alapjogi szakértőből áll, akiket az Európai Parlament véleménye alapján az FRA igazgatótanácsa választ ki.

A FRA legtöbb kutatása az ügynökség nemzeti koordinációs pontjainak hálózata (FRANET) által összegyűjtött adatokon és információkon alapszik. A FRANET az alapvető jogokkal foglalkozó tagállami szakértői csoportok hálózata, az adatokat és az információkat viszont a FRA alkalmazottai használják fel és elemzik.

Az ügynökségen belül független külső tagokból álló tudományos bizottság is működik, amely garantálja a FRA munkájának színvonalát.

A FRA kutatási módszertanáról további információk állnak rendelkezésre
A FRA kutatásai: megalapozott, összehasonlítható adatok és elemzések című ismertetőanyagban.

Támogatás és szakértelem

A FRA „támogatást és szakértelmet biztosít” az uniós intézmények és tagállamok számára, ezzel segítve őket „az alapvető jogok teljes mértékű tiszteletben tartásában” az uniós jogszabályok kidolgozása és végrehajtása során.

Az ügynökség az érdekelt felek által meghatározott igények alapján választja ki kutatási területeit, azaz olyan területekről gyűjt adatokat, ahol a döntéshozóknak a szakpolitikák és jogszabályok kidolgozásához tényekre van szükségük. Ezáltal az ügynökség kutatásait a tagállamokban élők valós, mindennapos problémáira összpontosíthatja.

A FRA a kutatásai során összegyűjtött adatok és az alapjogok terén felhalmozott szaktudása alapján véleményeket és következtetéseket fogalmaz meg az uniós intézmények és tagállamok számára arról, hogy a gyakorlatban hogyan biztosítsák az alapvető jogok tiszteletben tartását a jogszabályok és szakpolitikák kidolgozása és végrehajtása során.

A FRA projektjeiben folyamatosan konzultál az érdekelt felekkel, hogy a lehető legmegfelelőbb tanácsot tudja adni, és segíteni tudja őket az alapvető jogok tiszteletben tartásának javításában. Az ügynökség által feltérképezett problémáktól és az érdekelt felek igényeitől függően a tanácsadás és támogatás formái az alábbiak lehetnek:

- **Jelentések** – A FRA az uniós intézmények és tagállamok rendelkezésére bocsátja a társadalmi és jogi kutatás és értékelés során összegyűjtött adatokat és tényeket, valamint véleményeket és következtetéseket fogalmaz meg arról, hogyan lehetne biztosítani az alapvető jogok tiszteletben tartását.
- **Uniós intézmény felkérése** – Az uniós intézmények hivatalosan is felkérhetik a FRA-t, hogy bizonyos témákkal kapcsolatban véleményt fogalmazzon meg, vagy az alapvető jogok szempontjából készítse el egy jogszabály vagy jogalkotási javaslat jogi értékelését. Például 2011-ben az Európai Parlament felkérte a FRA-t, hogy fogalmazza meg véleményét az utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) felhasználásáról szóló irányelvre vonatkozó javaslatról.
- **EU-tagállamok felkérése** – A FRA-t, hogy szolgáltatson olyan információt vagy adatokat melyek segítségükre lehetnek abban, hogy javítsák az alapvető jogok tiszteletben tartását.
- **Képzési anyagok és programok** – Például a *Kézikönyv a hátrányos megkülönböztetés elleni európai jogszabályokról* című, 2011-ben megjelent kiadvány, amelyet az ügyökség munkatársai a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságával közösen dolgoztak ki, és amely jogászoknak ad útmutatást a hátrányos megkülönböztetés elleni jogszabályokról.
- **Ígéretes gyakorlatok** – A FRA gyűjti, és a tagállamok között megosztja azokat az „ígéretes gyakorlatokat”, amelyekkel az alapvető jogok terén különösen látványos hatás érhető el. Ezáltal a tagállamok egymástól tanulhatják el a sikeres modelleket és a közös problémák megoldásait.

Kommunikáció és tájékoztatás a jogokról

A FRA fő törekvése a fennálló helyzet javítása. Ezt – az említett támogatási formák mellett – úgy igyekszik elérni, hogy az alapvető jogokról nem csak a közvéleményt tájékoztatja, hanem különösen azon szakmák képviselőit (pl. tanárok, médiamunkások, rendőrök, jogászok), amelyek fontos szerepet játszanak, vagy befolyással vannak a jogok tiszteletben tartása terén.

Hogyan tájékozódhat a FRA-ról és tevékenységéről?

A **nyomtatott kiadványok** és a legfontosabb rendezvényeken felállított **információs standok** mellett az ügynökség **online kommunikációs** csatornáit is sikerrel működtetik: a FRA jelen van például olyan közösségi média oldalakon, mint a Facebook, a Twitter, a LinkedIn és a YouTube.

Ezenkívül a FRA havonta **elektronikus hírlevelet** küld ki (feliratkozás a hírlevélre: information@fra.europa.eu), de akár csoportos látogatás is tehető nálunk, amelynek során a látogatók tájékoztatást kaphatnak az alapvető jogok uniós helyzetéről és az ügynökség munkájáról (visit@fra.europa.eu).

Kiadványok a jogokkal kapcsolatos tudatosság növelésének szolgálatában

A FRA összeállításában olyan **kiadványok** is megjelennek, amelyek bizonyos szakmák képviselőinek nyújtanak segítséget alapjogi témákkal kapcsolatos munkájukhoz. Ilyen például a *Tanuljunk a múlttól a jövőért: kézikönyv tanároknak* (*Excursion to the past – teaching for the future: Handbook for teachers*) című, 2011-ben megjelent kézikönyv, amely azoknak a tanároknak jelent segítséget, akik az oktatás során a holokauszt és az emberi jogok témáival foglalkoznak. Egy másik példa a sokféleség médiában való ábrázolásának módszereiről szóló (*Media Diversity Toolkit*) című kiadvány, amelyet a FRA az Európai Műsorszórók Szövetségével közösen dolgozott ki, és amely a közszolgálati csatornáknak nyújt tájékoztatást arról, hogyan ábrázolható hűbben az európai társadalom sokfélesége a kisebbségekről szóló riportokban.

A FRA tizenévesek számára készítette az **S’Cool Agenda** című kiadványát, ami nemcsak iskolai naptár, hanem az alapvető jogokkal kapcsolatos legfontosabb információkat is tartalmazza.

Az ügynökség **esetjogi adatbázisa** – az alapvető jogokkal kapcsolatos nemzeti és európai ügyek gyűjteménye – politikusok, kutatók, jogi szakértők és a nagyközönség számára egyaránt hozzáférhető.

Tájékoztató az Európai Unió Alapjogi Chartájáról

Az ügynökség honlapján az Alapjogi Chartáról is tájékozódhatunk – többek között a felhasználóbarát **Charterpedia** segítségével, amellyel még többet tudhatunk meg az Alapjogi Chartában biztosított jogokról. A **Charterpedia** a nemzetközi, az uniós és a nemzeti alapvető alkotmányos jogok átfogó gyűjteménye, amelyet linkek kapcsolnak össze a Charta megfelelő témáival, címeivel és cikkeivel. Mindez gyorsan elérhető az ügynökség weboldaláról.

Az FRA **mobil eszközökre** (okostelefonokra és táblagépekre) is kifejlesztett egy **Alapjogi Charta alkalmazást**, amely az ügynökség weboldaláról tölthető le.

Kapcsolat

Amennyiben többre kíváncsi az Európai Unió Alapjogi Ügynökségével kapcsolatban, látogasson el az internetes oldalunkra, ahol naprakész információkat talál a tevékenységeinkről, beleértve a projektjeinket, eseményeinket és kiadványainkat is:

- <http://fra.europa.eu>
- twitter.com/EURightsAgency
- www.facebook.com/fundamentalrights
- www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
- www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

Amennyiben szeretné velünk felvenni a kapcsolatot, szeretne feliratkozni a hírlevelünkre vagy csoportos látogatást szervezne az Alapjogi Ügynökséghez, küldjön e-mailt az alábbi címre:

- information@fra.europa.eu

Postai úton vagy faxon is írhat nekünk:

FRA – Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége

Schwarzenbergplatz 11

1040 Bécs

Ausztria

Tel: +43 (1) 580 30 0

Fax: +43 (1) 580 30 699

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

Az alapvető jogok testesítik meg azt a minimális jogi szintet, amely garantálja minden személy emberi méltóságának a megőrzését. A jogokat az **Európai Unió Alapjogi Chartájában** fogalmazták meg, amely jogilag kötelező érvényű az EU intézményeire, mind a 27 tagállamra vonatkozóan, amikor EU-s jogszabályokat hajtanak végre. A Charta fejezetei – Méltóság, Szabadságok, Egyenlőség, Szolidaritás, A polgárok jogai, Igazságszolgáltatás és Általános rendelkezések – az EU által elismert jogokat, szabadságokat és elveket sorolják fel.

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA), amelyet 2007-ben alapítottak, az EU és tagállamai számára nyújt támogatást és szakértelmet.

FRA – Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége
Schwarzenbergplatz 11
1040 Bécs
Ausztria

Tel: +43 (1) 580 30 - 0
Fax: +43 (1) 580 30 - 699

information@fra.europa.eu
<http://fra.europa.eu>
twitter.com/EURightsAgency
www.facebook.com/fundamentalrights
www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

Kiadóhivatal

ISBN 978-92-9192-897-2

9 789291 928972